

B R I E F

34

Pertinentelyck verhalende de effectieve Conjunctie

Van den

KONINGH van SWEEDEN

Met den

K E V R - V O R S T

van

BRANDENBURG:

Mitsgaders de

Omftandicheden van het fchrickelyck ge-
vecht tuffchen de zelfde, ende de Polen, vorge-
vallenden 28. 29. ende 30. Julii
laeftleden.

*Waer van de Victorie gebleven is by de voorschreve
Protestantse Princen.*

Gefchreven uyt Warfaw den 4. Augufti.

5GRAVEN-HAGE

By ADRIAN VLACQ, M. DC. LVK

THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

N dat de Fortupne van Sweden ende Polen
scheen te trecken na een bataille: na dat *Syne*
Heur-Vorst. Doorluchtheit van beyde partien
was ghesolliciteert / om vande partie te wesen:
ende na dat lichtelijck te sien was / dat hy soo-
danige constitutie neutrael te blyven / niet anders
was / als een Roef vanden *Ober Wimer* te
worden / voornamentlych indien geconsidereert
wordt / dat juist op het selfde oogenblich tyds
te samen liepen ende 't *Syns* quamen de rappor-
ten ende tydingen / hoe weynigh *Syne Heurb*:
Doel. sich hadde te verlaten op den raedt ende
daedt van andere: Soo is dat *Syne Heurb. Doel.* eyndelych heeft geraden
ghevonden upt twee quaden het minste te kiesē / ende dien volgens ende
vrienden / religions verwanten ende Christenen te prefereren voer heime-
lyche Vyanden ende Barbaren / ende over sulckx te besluyten een naerder
conjunctie van wapenen met den *Koningh* van *Sweden* / om niet te depen-
deren aen d'eere zijde vande twispelrige fortune der *Polen* / de bedenkelycke
Vrientschap van andere ghesinnheten / ende de haesachtighe societeyt van
vreemde natien: ende aen d'andere zijde, op dat hy sich tusschen beyde niet soo
swaeren last van een legter te onderhouden / niet en mochte ruineren / by
alsdien hy noch langer soude wachten op de onseker verklarighe vande
Polen: *Sijnde* nochtans alles niet die conditie gedaen / dat *Syne Heurb.*
Doel. alles voer *Hollandt* / niet tegens de *Keyser* / alles voer *Syne Ohe-*
confedereerden / ende niet tegens de *Moscoviter* soude doen: Ende niet
die expresse intentie / dat *Syne Heurb. Doel.* de *Swetse* partie onder-
steunende / de andere mochte tot reden helpen brenghen / ende over sulckx
balancerende tusschen beyde / de *Vrede* bevorderen / sonder de sake te laten
komen tot sedanige extremiteten; waer door d'een ofte d'ander teennemael
meester zynde geworden van het geheele werck / schrickelycke veranderingen
hadde kunnen veroorsaken in 'het alghemeen ende de naburighe interessen/
zijnde den middel wegh aldyt de sekerste / om dat noch religie / noch vry-
heyt / noch commercien buyten perichel kunnen sijn / by alsi en eene partie
het swaert alleen inde handen bekommende / door onmatige *Victorieuseit* hadde
kunnen gepouffeert worden syn fortune te vermeerderen / oock met het
verlies van syn *Vrienden*: Hebbende *Syne Heurb. Doel.* sulckx
oock inder daedt naer gekomen / door dien hy de interessen van *Hollandt*/
noemde de *Tollen* ende de *Tractaten* met *Sweden* heeft gesceonderet met
een onghelcoffelycken yver / ende den *Koningh* van *Polen* door de *Heere*
Meidel des selfs *Oppert-Jager Meester* / ende andere besendingen laten ver-
sekeren / dat indien *Syne Majesteit* na *Vrede* wilde supstieren / hy daer
in niet alle oprechticheyt wilde helpen arbeiden / ende in sulcken gevallen
hem neutrael ende als mediateur houden.

Dan dit te vergeefs sijde geweest / Sijn ist / dat ich H. Cr. misdesen
 wel hebbe verder willen berichten / dat Sijn Keurb. Doopl. hem opndeligh
 heeft gaderlaecht gaderen / on sich eide sijde arn: Gaderlaet: / te gens
 byp nlij:ken haer eide openbare ghevelt / te defendeeren / mer sijn leger in
 epghen persoon te veld: te gien / ende sich enid:gh: / in datmen alle
 deboiren gedaen hadde de Polen tot Vredes Tractaten te disponeren / dan
 28. Julij by Radoword ende Saccatoskin / tusschen de Buzh ende de
 Wepfel met den Koning van Sweden effectivelijck te conjoineren. Het is te
 verwonderen met wat een teere gaegenthept ende vrientschap dese beyde Prin-
 ten malkander hebben besegent / ende gelijck Sp voor Godt haer wederzijds
 hadden ghelijck als gheswore van onredelijcke dessepen / overmits Sp
 malkander onderlingh verclaerden / hare Wapenen niet als tot verhepzinge
 van de Vrede ende tot conservatie vande religie te willen employeren / soo
 sijn Sp den selfden dagh na gehouden krijghs-raedt / ende het alghemeene
 gebedt: Siet tot een Veldt tecken / ende Godt met ons tot woordt ne-
 mende / ober een brugge die de Sweden in vijf daghen tijds ghemaecht
 hadden / de Buzh ghepasseert / ende na Warsow toe geavanceert / om
 aldaer den Koningh van Polen met het gedeelte van het Leger dat aen die
 zijde stondt / by alsdien geen tydinghe van Tractaten ofte Vrede haer soude
 ontmoeten / te attakeeren / meenende dat d'aandere helft noch aende West-
 zijde vande Wepfel was gecampeert. Dan op halbe wegh rescontreerden
 Sp eerstelijck een Trompetter (die een brief vande Koningh van Polen brachre
 aen den Keur-Doost/bol van bitterhept ende dreyghementen/waer by Sijn
 Mijestept nochmaels de mediatie van Sijne Keur. D. Doopl. berwierp) eide
 daer na Monsieur de Lumbres / Ambassadeur van Oranckrijck / van
 welcken Sp verstonden dat den Koningh van Polen van geen Vrede
 wilde hoozen / ende dat sijne geheele macht van beyde de zijden vande riviere
 wel was legghende / doch dat hy voor wepnigh daghe aen dees zijde met
 20. duysent Tercars was versterckt / met intentie om met den eersten op te
 breken / ende sijn fortrijn tegens sijn vanden teversoeken. Hier op wierde
 geresolbeert / den Trompetter sonder antwoordt / by sich te houden ende
 de march gecontinueert met meerder bijeet / salck dat in 6. ofte 7. upren
 tijds soo verre wierde gheavanceert / dat wy ontrent ten 7. ofte 8. upren
 s'abonts niet sonder vermoepthept van ons volck aende Poolse retranchementen
 sijn gekomen / Sijne Mijestept van Sweden neffens Sijne Keurb.
 Doopl. de Heere Generael Wrangel/de Generael Luptenant de Heere Grabe
 van Waldeck / de Heere Paltz Grabe van Sulenbach / Douglas ende
 andere hooche Officieren gingen met de Ruyterpe voor aen / ende alsoo S
 eenige van des Opands voor troupen ende wachten aen troffen / Soo wier-
 den deselbe gechargeert ende in de retranchementen ghedreven. Hier op
 wierde ghecommandeert den Brandenburgschen Velt-Obersten / den Op-
 heer van Spar / met de infanterie te avanceren / t welck oock geschiede/
 bestaende de selbe in eenighe Sweetse ende Brandenburghsche brigaden/

ende wierden alsoo vrocht daer op d'armee ontrent een *Musquet* schoot van 't *Poolsche Leger* in slach order gestelt. Het voer volck in 't midden/ende de *Rupterie* aen beyde de zijden: Het welke de *Polen* siende/ speelde met soo hebach *canonieren* op ons / dat veel van ons bleven / sonderling een *Schots* oberste te peerde/ *Sengler* genoeint / ende een *Brandenburgsch Majoor* / ende dat wy geen tijdt ofte macht hadden het *canon* daer tegens aen te planten: Niet te min wierde geen voer breedte geweken/ maer/ tegens de gestadighe upt ballen/ dooz de *avant garde* met een ongelooffelyche courage gebochten / tot dat de *Polen* haer mosten in hare voordeelen retireren/ ende de nacht beyde de deelen quam te scheyden. 'S nachts wierde krijghs raedt gehouden/ de armee gerangeert / het *canon* geplant ende des 'smorgens vroegh het *Sweeds* *canon* tot een signal geloft sijnde / wierde by de *Polen* daer op geantwoort. Waer op dan onse armee in drie deelen achter een ander weder in *bataille* gestelt wierde/ sulcx dat den rechten bleugel onder *Sijne Majesteit* naer de *Wessel*; den lincken bleugel onder *Sijn Heurb.* Doozl. aen het woudt ende mozas/ ende de *infanterie* met d'*artillerie* in front tusschen beyden quam te staen. Ondertusschen was het ander gedeelte van 't *Poolsche* legher van de *West*-zijde mede ober gekomen / ende in het passeren bande *Conninginne* van *Polen*/ haer aen de brugge in persoon houdende/ tegen ons soo seer geantmeert geworden/ dat de *Polen* haer *Majesteit* met hooge woorden wederom hadden toe gheroepen / sy souden ons niet swoepen uptjaegen. De meeste *Brandenburgsche* *Rupterie* upt ghenomen eenighe wep'rich/ soo *Sijn Majesteit* by d'*infanterie* ende tot reserve hadde ghehouden/ was niet *Sijn Heurb.* Doozl. ter rechter zijde/ neffens een deel bande *Sweerse* ende d'*artillerie* vooz d'*infanterie* ghestelt: Doch hield *Sijne Heurb.* Doozl. oock eenige *Regiment* stukjes by hem. Te vier upzen des morgens begosten de *Polen* geweldich upt haere voordeelen met stucken op ons te speelen / ende wierde humluden upt de onse dapper gheantwoort. De meeste schade die den *Opant* dede/ was upt secker *Schantse*/ die op een bergh lagh/ ende de *Wenuen* *Commandeerde* ende wierden daer upt by dese *rescontre* veel van de onse gequetst / ende de *Heere Generael* *Imptenant* van *Walderich* een / ende den jongen *Hertogh* van *Simmere* 2. peerden onder 't *Lijf* doot geschoten. Waerom dan *Sijne Majesteit* ende *Sijne Heurb.* Doozl. te raede wierden / deselve *Schantse* sonder upstiel niet gewelt aen te tasten; Dan *Sijne Heurb.* Doozl. 't selve ober sich genomen hebbende / ende met eenige stucken neffens *Sijnen Generael* *Majoor* *Goltz* ende drie *esquadrons* te voer / tegens de *Schantse* alreeds aen marcherende / quam tydinge / dat de *Tartaren* sich om ende in 't woudt hadden gefileert / niet voornemens ons in den rugge te gaen. Waer ober dan *Sijne Majesteit* resolbeerde / vooz alle dingen met eenige *Rupterie* / aen de plaetse/ daer sy haer mosten bloot geben / haer waer te nemen / latende den *Heurb.* *Post* by syn voornemen ontrent het woudt / gelyck oock gheschiede / ende

wier-

wie den ober sulckx de boozs Tartaren foodanigh ontfangen / dat sy haer
 ober hals ende kop weder moften te rugge begeben. Den Heere Generael
 Major Hendrich Kozn / beerende de troupen van reserve / dede veel hier by;
 ende de Heere Grave van Waldeck / Brandenburgische Generael Licute-
 nant / hadde mede een deel van de selve hart ghetraecteert / ter neder ghou-
 wen ende de rest vervolgens in een Mozas ghejaeght / sonder dat sy veel
 schade deden als alleenlijck / dat eenige vande onsen dooz hare pijlen / 't welck
 haer geweer was / een wernigh waeren getoncheert geweest; Hier op beval
 Synne Majesteit de Generael Major de Heere Grave van Waldeck /
 met 3. esquadrons te voet ende eenigh canon by Simen Churb. Dooz. te
 gaen / dan wierde bebonden / dat men van wegen het Mozas daer niet
 liende komen / ende liet Synne Churb. Dooz. daer en boven weten / dat
 hy booz als noch geen secours van noode hadde / dooz dien hy niet alleen hem
 alreede meester hadde ghemaect vande hoogte / maer oock vier ofte ses
 dupsent vande Polen / die van boozen upt hare retrenchementen op hem
 selve / met een schrikelijck gekrpt / eenen seer Furienfen oenbal hadden
 gedaen / gheluckigh hadde geresceert / ende in hare voordeelen weder te
 rugge gejaeght: Eenige troupen vande Quarianen hadden onder tusschen
 oock haer heyl versochte op de Garde / gemeent hebbende tusschen de selve
 ende een kleyn geberghe in te breken / ende 3. stukken canon wegh te nemen /
 maer waeren vande boozs Garde ende noch een ander esquadron foodanigh
 ontfangen / dat sy de stukken bergetende / het haesen padt kosen / werdende
 op de blucht dooz den Colonel Spurch / Clevisch Edelman / ende de stukken
 vande Generael Major van Waldeck / met een seer furieuze salve inde
 Plaque vereert. Echter quamen noch eenige andere Poolse esquadrons
 tegens ons met een groote hebiehept / maer werden dooz den Heere Gene-
 rael Spar / ende de Sweische Generael Major de Heere Zulau op de
 selfde maniere ghetraecteert / waer ober sy haer eyndelijck ghenootsaecht be-
 bonden / neffens de andere sich weder in de retrenchementen te begeben.
 Dit nu so zijnde / ende onse troupen / die den Opant gestaedich doet booz
 doet vervolght hadden / onder het vier van 't Poolse canon staende / ende
 den Coninck van Sweden considerende / dat het onmogelijck was / den
 Opant op sulcken manier ende booz Synne retrenchementen te slaen / so
 wierde in der haest van de eerste ordie verandert / ende geresolueert / dat den
 Coninck met den rechten bleugel dooz het bosch marcheren / ende den
 Opant van achteren soude attakieren / ende ondertusschen den Churb. Bozst
 met den sincker bleugel soude booz de retrenchementen blyven. Het welcke
 oock dadelijck ende niet goet succes wierde te wercke gestelt. Van den Ko-
 ninck dooz het bosch zijnde / trock den anderen rest / onder den Churb-
 Bozst / mede by hem; formeerde de bataille op een schoon groen pleyn;
 avanceerde naer het Poolse Leger in seer goede ordie / ende bonde het selve

soo advantageus geposteert te zijn / dat hy geraden vont / een geringe halte te maecten / ende de avenues van alle kanten wel te recognosceren. Den Vpandt dit siende / liet de Tartaren vooz eerst upt gaen / om ons ter zijden ende van achteren in te vallen; veele andere attaken passeerden te ghelyck / maer daer was aen alle kanten soo goeden order hy onse Officiers ghestelt / datter vooz den Vpandt niet als slaghen tot buyte vielen. Alsoo nu onder tusschen onse armee in volkomen Slagh-ordre quam te staen / waer hy maer dese veranderinge vooz viel / dat den Coninch den sincker / ende den Cheur-Dorst den rechter vleugel naer het woude / ende de infanterie het midden tusschen beyden behieldt / soo vinghmen ontrent 4 a 5. uren naer middagh aen / recht op den Vpandt te marcheren / om deselve tegens syn danc tot het hooft tressen te dwingen; Ons canon speelde hier ende daer; de Tartaren wierden van achteren vooz de Heer Generael Major Horn dapper afgeweert; De Polen weecten van voozen / van d'eene plaetse op de ander. Wy volgden pas vooz pas / doodende wat niet ontlopen konde / ende quamen alsoo / gheslooten blijvende / eyndelycken tot aen het laeste Dorp nae de Stadt Warsow / alwaer de Polen ten laesten resolbeerden / upt hare vooz deelen op het bloote belt te komen / ghelyck oock gheschiede / ende het selve met soo verschrikelycken grooten Fronte ende soo Barbarischen gekryt / dat het grouwelyck was om te sien ende te hoorzen. Wy sagen ons van soo schrikelycken menighte van alle kanten / van de Stadt schier tot wederomme aen de riviere / t'eenemael omcingt: ende soude onmogelyck gheweest syn / eenigh goet succes vooz ons te hoopen / hy aldien niet de hande Godts onse Doozlichtige hoofden hy een onverschroochen moet hadde ghegeconferbeert / ende onse Soldaten vooz henen hier waeren gewent geweest / sulchen militie / sonder veranderingh / onder de oogen te sien.

De Houffaren / spnde Polschen Adel met lancien seer wel ghemonteert / deden den eersten aenbal op het Regiment van syne Majesteits Garde te voet / het welcke vier stucken Canons met musketkogels geladen / vooz een borstweert hadde / ende reusscerden aenbaenlyck soo wel / dat de helft daer van vooz de eerste gleecker doozbrack / ende tusschen de selve ende de troupen van reserve quamen te staen; maer d'ander helft vooz een Salve alte seer ghemcommodeert spnde / wierden sy altesghelpch / met het berlies van haeren Overste ende seer veel dooden / in destroute gheslagen. Wy dese rescontre wierde syne Majesteit met een lancie / die hy met syn ruyper parcerde / onder de regter arm vooz syn kleedt gestooten. Een gedeelte vande Tartaren ende Quattianen deden mede een aenbal / ende wierden oock van syn Majesteit op de vlucht gebacht. Het andere gros vande Tartaren / den Adel ende de Quattianen vielen op den Heur-Dorst / geassisteret spnde van den Heere Generael Drangel / Waldeck ende Cammenbergh. Van wierden mede naer een hebig tressen / waer hy van wederzydes p. de melle met een groote opmiasseit ghevochten wierde / te rugge gedreven. Wy dese gelegentheit is des Heur-Dorsts Persoon in groot gebaert geweest. Een ander gedeelte vande

Dooz

Poolen attackeerde ondertusschen de Heur: Doozstliche Infanterie staende onder den Heere Generael Spar / Bulou ende de Generael Major de Grabe van Waldeck ende Solts; Maer wierden niet groot verlies wederomme te rugge gewesen. De Tartaren vloegen rondes om/ ende vielen aen alle hoecken aen/ maer richteden niet veel nuyt / sulx dat sy alle niet een ander eyndelick met het aenbrecken vanden about genootsaecht waeren/ het Velt te quitteren ende haere retrenchementen wederomme intencmen. Wy volgden / maer te vergeefs/ alsoo geen Vpandte te boozschijn quam; Ende onse hooftden resolueerden nochtans in het Velt te blyken tot aen de morgen stond / hoewel onder s'viandes Canon/ om alsdan den Vpandte in syn Leger te forceeren. Doch wierde eindelick goet gebonden eenighe des Heur: Doozsten Squadrons / als te veere gheabanceert spnde / een weinig te rugge te trecken / gelyck oock geschieden/ in boegen dan by foodaenge retraite / den Heere Generael Major Cammenbergh met een Falconnet: cogel dooz het dicke van beyde syne dyen/ doch niet doodelick/ ende syn peerd onder syn lpf doot geschooten wierde; Ende wy bleeven alsoo op de Waelsiede/ ofte de plaetse van Batalic. 1' Is waer dat dien dach/ te weten den 29. July het werck altemet seer dubieus stonde/ sulx/ dat geseydt werd/ dat den Koninch van Poolen aen de Koninginne soude hebben doen weten/ dat de Bataille gewonnen was: Maer de Heere heeft ons Genade beweesen/ die ons niet heeft laten verballen in de handen van soo hoochmoedige ende Barbarische Nation.

Soo haest nu den dach vanden 30. July aenbrach / soo wierde ghedelike: reert / hoemen twerch eygentlych verdet aenlegghen soude / ende wierde bevonden / nootsaekelick te wesen / eer ende aldoozens de retrenchementen te besozmen / een secker dupster Woudt / het welcke de Poolische retrenchementen aen de rechte spde bedeckte / ende lichtelyck de vpand tot een naedenclyckes embuscade hadde conuen dienen / te supberen / om van die spde verseeckert te sijn; Ende nae dat het selve ende alle plaetsen gheretognooscirt/ ende onse Armes daer op in drie deelen gheselt was / om aen alle kanten te ageren: staende de Tartaren ende een gedeelte der Poolen in een veldt/ twelck neffens het wout recht afliep: Het meeste Corps in het woudt selve / ende verbozghen; Ende de reste / sonderlick d'infanterie / achter het woudt / op een ghebergte in eenighe Fozten / die niet Canon seer wel versien waeren: soo gingh den Coninch met het meestendeel van syne Caballerie ende infanterie ende Stucken op de Tartaren met een groote furie los ende dycef deselve / met hun groot verlies / doch niet een langhsaem verbolghen / foodaenigh inde duylt/ dat men eyndelick/ om haer rassicheyt wille schier niet wiste / waer sy henen ghecomen sijn. Den Generael Spar gingh niet een groot belept/ regens het woudt; Sy liet booz eerst met het Canon treffelyck daer dooz spelen / ende wierde wel beantwoord; duprende sulx wel een upz langh / tot dat syn Excellentie eyndelick den Generael Major den Grabe van Waldeck o: dye gaf / de Colonel Spbergh met 500. ghecommendeerde soldaten recht toe in het woudt te laeten gaen / ende soo haest de selve den vpand soude hebben gemagacert tot vechten / dat sy Generael Major alsdan niet een ander esqua: djon

dyon aen een ander plaetse / daer den vbandt twee stucken hadde / sonde aen-
 vallen / ende sien wat den vbandt vooz Contenance soude comen te houden / in
 voeghen oock met seer goet succes gheschiede / Want nae eenigh gheuegh den
 vbandt sijn voozdeel ende stucken verlate / sich op de vlucht begaf : Den
 Cheurborst haer gesecondeert hebbende / was eyndelijck met sijne Chualterpe /
 ceert / en hadde dat selve naer een dapper tegenstandt / neffens de forten ende de
 Poolse batterien gheemporeert / ende de vbanden gheobligert de selve roet
 plaetse wederom vergaderende / met een ander Considerabel Corps / dede
 sijn Cheurborstelijche Doeluchtigheyt resolderen / daer op in fronte los te
 gaen / ghelijck oock gheschiede / Maer dit volck dese hand alreeds geproeft
 hebbende / resisteerde seer weynich / ende retireerde sich met een onghesoorde
 rassicheyt naer de riviere / sulcx dat eyndelijck den Coninck ende den Cheur-
 borst haers deels de armen vanden los van vbanden beyndende / in gesloten
 ghelederen naer de brugge vooz Warschau volghden / alwaer continue-
 bebonden / dat den heere Spar / in het herbolghen van de Poolse infante-
 rpe de schamse daer vooz alreeds niet ghewelt hadde inghemomen / ende dat
 sijn Excelextie den vluchtighen vbandt verder soude hebben ghepour suibeert /
 op aldien deselve aen de yde van Warschau de Brugge niet an hadde afge-
 brandt gheschiet : Sulcx son conden wy meer niet doen / als dat onse hooften
 den overighen tijdt besteedt in t' biffteeren van de Albenes / ende sich gereet
 te houden te verghen / of den vbandt noch ergens waers verhoeghen getweest.
 De Coninginne van Poolen was des merghens / als sy aivoogens bitterlijck
 gewoent hadde / soomen meent / naer Primsilau ende den Coninck Castmit-
 rus naer Zamotische ghevlucht / verlatende de stadt Warschau sonder eenigh
 guarnisoem / ende niet sulcken Confusie / dat sy de heere Bent Orensterna
 ende Buchler als Crighes ghebanghenen hadden vergeten mede te nemen.
 Den Abend daer ober inballende / liet men de soldaten / die in 3. dagen schier
 niets ghegeten hadden / sich wat verberfchen : Ende snachts ten twaelf uren
 quam secker trompeter aende Carosse vande Cheurborst / mede brengende
 dat den Magistraet ghereet was / de stadt te openen. De twee Regimenten
 des gardes van den Coninck ende de Cheurborst wterden daer op des mer-
 gens den 31. Julij ober gheset / ende alsoo de stadt weder ghewonnen sonder
 eenich belet. Oudertusschen quam rijdinge dat den vbandt om Scherskip sich
 op 40. duysent mannen wederom versamelt hadde / waerom den Koninck
 resolveerde / met eenige machte selver daernaer toetegaen ende denselven te
 chargeren. Maer ter plaetse comende / vondt niemant / waerover Sijn
 Maest. den 2. Augusti weder omme tot Warschau heerde. De Bagage van
 de Poolen gaff men de Soldaten tot buit. Het gewonnen Canon bestond in
 40. a 50. Stucken / weenich waeren gevangen / de tople men geen Quartier
 gaf / om dat de Polen de Capitulatie van Warschau te voozen hadden gebo-
 leert. Het getal van haeren ende der dooden is vooz als noch niet bekant. De
 Chur:

Heere-voornamen hebben het goede Vicharen van den Alesischen Scher-
meester Gonsalvus / en de Vicharen van den Westindischen Lande. Welken
lag noch onder de dooden / En die Westindien is doodelich geweest. Den
Opand is naer het seggen van de gebangen by 200. duysent / naer onse giffen-
ge verre over 100. duysent sterck gheweest / bestaende onse macht ten hooghen
daerentegens meer in de 20. of 25. duysent Mannen. Enen lieue hoft / ge-
lyck mede Syn Majesteit van Sweden / die gestand niet het Gappiet in
de handt aan alle Canen / niet een ondermoediche Courage in bodange-
gaen / en blyft wel ende gefolgt.

Den 2. ende 3. Augusti heeft men d' artice op de Oost-Inde laten leggen /
om sich wat uit te rusten / ende men heeft onderzochten de brug den doen
repareren. Nodent den 4. dies syn wy over de gaen niet de bagage / om inde
vooz steden ende de Koningsliche Paleysen van weerdige commoditeit te
hebben / vdel mede van de Franck bedacht te syn. Enen die de armen
volgen / ende samen als dat sien was Syn Majesteit ende Synes Keijser
Dont. Sullen goet vinden vaders by der handt te nemen. Enen die
hebben onse Maeste vooz den / niet een over groote blyschap ende herchele
genegenheit in alle de artice te welken ont / ende men een meer als vooz
daeliche Heere / hondert ende hondert maet onse. Den Koning van
Sweden Jarom / in alle de vooz doch vooz den / Enen die
Maesters alden niet de Heere vooz den / Enen die
conditien vooz het vooz den / Enen die
dies te niet / datmen de Heeren Staten der Persenliche Nederlanden
soudre alle satisfactie geben / ende Syn Majesteit behoude het selve her-
ribelijch / niet by vooz den van sere generouse concessien / van alles is
willen contribueren / ten eynde dat alle jalousien vooz den / Enen die
schen soo oude vooz den / het corpus der vooz den / Enen die
in goede vercheit / ende de oude goede intelligencie soude mogen worden ver-
stelt. Daerentvoren wiede de Heere de Lumbres nochmael vercheit den
Koning van Polen te volgen / ende Syn Majesteit te representeren dat Syn
Majesteit van Sweden nu niet minder als vooz de dat alle / vooz den
seer redelijche conditien / vooz den / ende dat hy den vooz den / Enen die
ende de vooz den / Enen die
van refus vooz den / Enen die

Ende dit is het / wat van die godt of dat ich D. Ed. niet hebbe konnen schry-
ven is gepasseert / gelijckich memorabile dinghen / ende die gelijckich als licht-
lijck in vele hondert Jaren niet syn ghebeert. Daer God de Heere is het /
die hem sien laet inde Wonderen / die niet sijnen van de vooz den / Enen die
maken / ende de vooz den / Enen die
sterckte / is niet ons Canon. De Heere Heere is het / die ons den vooz den
in onse Handen gegheven / alles na de verborghenheit van syn Goddel. Laet
ons daerom ons bezootmodigen vooz hem / soo langh als ons leven is. Laet
ons pissen synen Name / ende hem ewich danken in onse Herten / op dat hy
ons

ons bezder bystaer tot synen eere. Onse Princen sel ben niet nagelaten soo wel
 booz als na de bataille met een gepaert gebedt/ende met een gemoedt dat enig
 was booz den Hernel ende de Werelt/ aldus te smecken booz haren God/ ende
 dewyl het aensien der Princen is het welbaren der onderdanen / soo hebben wy
 allegaer hooge reden denselven gooden God ende Vader daeromme neerstich
 aente roepen/dar hy haez niet bezlate/ maez hare wapenen segenen wille/ op dat
 sy haren byandt tot een redelijche Vrede mogen brengen / die hy tot hier toe
 al te obstinatelich heeft gerefuseert. Datum Warschoude sen 4. Augusti/1656.

E Y N D E.